

Eerste lezing: Jesaja 11,1-10

Tweede lezing: Romeinen 15,4-9

Evangelielezing: Matteüs 3,1-12

Ingesproken lezingen

Commentaar: Oude stronken kunnen weer uitlopen

JESAJA 11,1-10

Uit de Profeet Jesaja

In die dagen zal een twijg ontspruiten aan de stronk van Isaï,
een scheut aan zijn wortels zal vruchten dragen.

De geest van de HEER zal op hem rusten,

de geest van wijsheid en verstand,

de geest van raad en heldenmoed,

de geest van liefde en vreze des Heren,

en deze vreze des Heren zal hij uitstralen.

Hij zal geen oordeel vellen naar uiterlijke schijn,

geen uitspraak doen op grond van geruchten.

De kleinen zal hij recht verschaffen,

een eerlijk vonnis spreken over de geringsten der aarde,

maar de uitbouter zal hij striemen met de gesel van zijn mond,

en de boosdoener doden met de adem van zijn lippen.

Gerechtigheid wordt de gordel om zijn heupen,

onkreukbaarheid de band om zijn lenden.

Dan huist de wolf bij het lam,

vlijt de panter zich neer naast het geitje,

grazen te samen het kalf en het leeuwenjong,

een kleuter kan ze weiden!

Koe en berin hebben vriendschap gesloten,

hun jongen liggen naast elkaar,

en de leeuw vreet hooi met het rund.

De zuigeling speelt bij het hol van de adder,
en het kleine kind steekt zijn handje in het nest van de slang!
Dan zondigt niemand meer, doet niemand meer kwaad
op heel mijn heilige berg,
maar zal de gehele aarde vervuld zijn met liefde tot God,
zoals de zeebodem bedolven is onder het water.
Op die dag zal de wortel van Isai
opgericht staan als banier voor de volken:
alle naties zullen naar hem toestromen.
En zijn troon zal luisterrijk zijn!

ROMEINEN 15,4-9

Uit de brief van de heilige apostel Paulus aan de christenen van Rome

Broeders en zusters,
Alles wat eertijds werd opgeschreven,
werd opgetekend tot onze lering,
opdat wij door de volharding en de vertroosting
die wij putten uit de Schrift,
in hoop zouden leven.
GOD, die de volharding en de vertroosting schenkt,
verlene u ook eensgezindheid
in de geest van Christus Jezus,
opdat gij één van hart en uit één mond
de GOD en Vader van onze Heer Jezus Christus
moogt verheerlijken.
Aanvaardt daarom elkander als leden van één gemeenschap,
zoals ook Christus ons
in zijn gemeenschap heeft opgenomen,
ter ere Gods.
Ik bedoel dit:

terwille van Gods trouw
is Christus dienaar geweest van het Joodse volk,
om de beloften aan de aartsvaders waar te maken;
maar de heidenen moeten GOD verheerlijken
om zijn erbarming,
volgens het woord van de Schrift:
"Daarom zal ik U loven onder de heidenen
en uw naam met psalmen prijzen."

MATTEÛS 3,1-12

Uit het heilig evangelie van onze Heer Jezus Christus volgens Matteüs

In die tijd trad Johannes de Doper op
en predikte in de woestijn van Judea:
"Bekeert u, want het Rijk der hemelen is nabij."
Deze toch is het die de profeet Jesaja bedoelde,
toen hij zei:
Een stem van iemand die roept in de woestijn:
bereidt de weg van de Heer,
maakt zijn paden recht."
Johannes nu droeg een kleed van kameelhaar
en een leren gordel om zijn lenden.
Zijn voedsel bestond uit sprinkhanen en wilde honing.
Toen trok Jeruzalem, Judea en heel de Jordaanstreek
naar hem uit
en zij lieten zich door hem dopen in de rivier, de Jordaan,
terwijl zij hun zonden beleden.
Maar toen hij vele Farizeeën en Sadduceeën zag komen
om gedoopt te worden,
sprak hij tot hen:
"Addereengebroid, wie heeft u voorgespiegeld,

dat ge de dreigende toorn kunt ontvluchten?

"Brengt liever vruchten voort die passen bij bekering,
en neemt niet een houding aan alsof ge bij uzelf zegt:

Wij hebben Abraham tot vader!

"Waarachtig, ik zeg u,

dat GOD de macht bezit

voor Abraham uit deze stenen kinderen te verwekken!

Reeds ligt de bijl aan de wortel van de bomen.

Elke boom dus die geen goede vrucht draagt,

wordt omgekapt en in het vuur geworpen.

Ik doop u met water, opdat ge u zoudt bekeren.

"Maar Hij die na mij komt, is sterker dan ik,

en ik ben niet waardig Hem van zijn sandalen te ontdoen.

"Hij zal u dopen met de heilige Geest en met vuur.

De wan heeft Hij in zijn hand

en Hij zal zijn dorsvloer grondig zuiveren;

zijn tarwe zal Hij in de schuur verzamelen,

maar het kaf verbranden in onblusbaar vuur."

COMMENTAAR

Jean Bastiaens

Oude stronken kunnen weer uitlopen

Bij het aantreden van een nieuwe leider, zijn de verwachtingen altijd hoog gespannen. Dit is vooral zo wanneer het volk voordien veel te lijden heeft gehad onder corrupte leiders die hun valse beloften nooit hebben kunnen waarmaken. Bij het aantreden van Nelson Mandela als president van Zuid-Afrika, waren alle ogen van de verarmde bevolking op hem gericht. En toen Barak Obama president werd van de Verenigde Staten, dacht iedereen dat er nu een geheel nieuw tijdperk zou aantreden. Hetzelfde gebeurde in de tijd van de profeet Jesaja. Vele koningen hadden het verkorven en waren niet in staat gebleken tot een doortastend en moreel hoogstaand leiderschap. Ze lieten zich leiden door de waan van de dag, sloten politieke akkoorden die meer ingegeven waren door angst dan door moed en visie. Maar toen Hizkia koning werd, laaiden de oude verwachtingen weer op: zou hij de troon van David waardig zijn? Zou hij het land dat kreunde onder de hand van de Assyrische machthebbers weer uitzicht op een nieuwe toekomst geven? Het zou zeker geen gemakkelijke opdracht zijn. Maar als die nieuwe koning nu eens de Tora als leidraad zou nemen en zou luisteren naar de profeet in plaats van naar zijn op machtsspelletjes beluste raadslieden? Zou het tij dan niet kunnen keren?

De eerste lezing geeft ons een zicht op wat er zou kunnen gebeuren als de nieuwe leider zich werkelijk zou oriënteren op GOD in plaats van op zichzelf. De lezing opent met een prachtig beeld: een oude stronk lijkt soms compleet afgestorven, maar op een goede lentedag komt uit dat dorre hout opeens een heel kleine, frisse loot tevoorschijn. De oude boom was gestorven omdat hij geen vruchten meer kon geven. Maar zie, deze nieuwe loot doet de hoop weer oplaaien. Het is zo deugdzaam als de hoop weer oplaait, als mensen plotseling erkennen: met deze leider waait er een heel nieuwe wind!

Dat waaien van de wind heeft natuurlijk te maken met de geest van GOD. Wie alles van GOD verwacht, maakt het waaien van de geest en dus verandering mogelijk. Wie alles van zichzelf verwacht, loopt onherroepelijk vast, ook al doet hij voor de schijn mee aan rituelen van ommekeer en vernieuwing – zoals bepaalde leiders uit de Farizeeën en de Sadduceeën uit de evangelielezing.

Jesaja is ervan overtuigd dat de oude stronk van het geslacht van Isaï – de vader van David! – ooit weer zal uitlopen en een koning zal voortbrengen naar het hart van de Heer. Die koning of leider zal de beloften gedaan aan het geslacht van David belichamen. Hij zal zelf geleid worden door de geest van GOD, en de zesvoudige gaven van de geest ontvangen: de geest van wijsheid, van verstand, van goed beleid, van moed, van liefde en ten slotte de geest van ontzag voor de Heer. Hierdoor zal hij uitgerust zijn om op te komen voor de kleinen en ‘de uitbuiters te striemen met de gesel van zijn mond’ – een waarachtig profetische (op)gave.

Deze profetische gave is ook Johannes de Doper ten deel gevallen. Want hij zal de mensen niet naar de ogen kijken, niet bevooroordeeld zijn en de machthebbers en leiders niet naar de mond praten. Zelfs wanneer deze machthebbers hem onschadelijk willen maken door zijn doop in te palmen – is dat niet de bedoeling wanneer zij naar Johannes komen om gedoopt te worden? – weet Johannes hen en hun plannen te ontmaskeren. Vlijmscherp wijst hij de leiders van zich af: ‘Addergebroed, denken jullie dan echt dat je kunt ontsnappen aan de toorn van GOD over al het onrecht dat geschiedt?’ Een ritueel ondergaan betekent niets, wanneer de vruchten daarvan niet te plukken zijn. Johannes roept in dreigende, profetische taal dat de bijl reeds aan de wortel van de bomen ligt. Maar o wonder, diezelfde omgehakte boom waarvan alleen een stronk overblijft, wordt bij de profeet Jesaja een beeld van belofte en van toekomst.

Johannes treedt op aan de rand van de woestijn. Hij heeft elke praal afgelegd. Zijn kleding is ruw en sober, en daarmee roept hij het beeld van de profeet Elia op (2 Koningen 1,8). Hij wil terug naar de essentie. Hij leeft van wat er in de omgeving aan voedsel te vinden is. Elke eigenwaan heeft hij afgelegd, om in staat te zijn te zien wat er gebeuren moet. En hij is inderdaad een ziener: want hij kondigt een nieuwe tijd aan, en daarmee wekt hij hoge verwachtingen bij het volk dat massaal op hem afkomt. Jazeker, de wereld kan veranderen, we hoeven ons niet neer te leggen bij onze fatalistische gevoelens. Maar die verandering – die gepaard gaat met de komst van een door GOD gezondene – begint in ons eigen hart. Dáár moet een oude stronk weer uitlopen, daar moeten onze ondergesneeuwde verwachtingen weer vrij baan krijgen. Want het Koninkrijk van de Hemel is nabij!